

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas proposition 2000/01:8 Ny socialförsäkringslag. Några motioner har inte väckts med anledning av propositionen.

I betänkandet behandlas också elva motionsyrkanden om socialavgifter väckta under de allmänna motionstiderna 1999 och 2000. Flertalet av yrkandena rör nedsättning av arbetsgivaravgiften baserad på en årslönesumma för företag med säsongsverksamhet. Tre motionsyrkanden rör krav på att i avgiftssammanhang likställa ersättning som utges från annan ideell förening än idrottsförening med ersättning från en idrottsförening. Krav på sänkta arbetsgivaravgifter inom tjänstesektorn framförs i två motioner.

I propositionen föreslås en ny socialavgiftslag som är självständig i förhållande till lagen (1962:381) om allmän försäkring. Den nya lagen innebär främst en lagteknisk och språklig bearbetning av nuvarande bestämmelser om socialavgifter. Skyldigheten att betala socialavgifter anpassas till den nya socialförsäkringslagen (1999:799) så att avgifter betalas på arbetsinkomster för personer som omfattas av den arbetsbaserade socialförsäkringen. Vidare föreslås att nuvarande bestämmelser om fördelning av socialavgifter samlas i en ny lag, lagen om fördelning av socialavgifter.

För arbetsgivare som sysselsätter sjöman föreslås i propositionen dels att sjömanspensionsavgiften slopas, dels att nedsättningen av sjukförsäkringsavgiften och arbetsmarknadsavgiften upphör.

Det föreslås också att det undantag som gäller för lönetillägg vid utlandsarbete vid beräkning av pensionsgrundande inkomst och underlaget för arbetsgivaravgifter avskaffas. Dessa ersättningar blir således avgiftspliktiga och förmånsgrundande.

Enligt förslaget till ny socialavgiftslag skall sjukförsäkringsavgiften utgöra 8,80 % i form av arbetsgivaravgift och 9,53 % i form av egenavgift. Detta är i enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för år 2001 om att sjukförsäkringsavgiften höjs med 0,3 procentenheter samtidigt som den allmänna löneavgiften sänks med 0,4 procentenheter.

Den nya socialavgiftslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2001.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag med de ändringar som föranleds av proposition 2000/01:7 Förenklad skattereduktion. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden.

Till betänkandet har fogats två reservationer och tre särskilda yttranden.

Proposition 2000/01:8

I proposition 2000/01:8 Ny socialavgiftslag föreslår regeringen (Socialdepartementet) att riksdagen antar de i propositionen framlagda förslagen till

1. socialavgiftslag,
2. lag om fördelning av socialavgifter,
3. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
4. lag om ändring i lagen (1999:1366) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
5. lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring,
6. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483), delvis
7. lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
8. lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrollavgifter,
9. lag om ändring i lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,
10. lag om ändring i lagen (1990:912) om nedsättning av socialavgifter,
11. lag om ändring i lagen (1999:1379) om ändring i lagen (1990:912) om nedsättning av socialavgifter,
12. lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön,
13. lag om ändring i lagen (1999:1271) om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta,
14. lag om ändring i lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,
15. lag om ändring i lagen (1993:16) om försäkring mot vissa semesterlönekostnader,
16. lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
17. lag om ändring i lagen (1995:439) om beskattning, förtullning och folkbokföring under krig eller krigsfara m.m.,
18. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
19. lag om ändring i lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder),
20. lag om ändring i lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn.

Förslaget till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483) har överlämnats till skatteutskottet såvitt avser 1 kap. 1 §.

Lagförslagen återfinns som bilaga 1 till betänkandet.

Proposition 2000/01:7

I proposition 2000/01:7 Förenklad skattedeklaration föreslår regeringen (Finansdepartementet) att riksdagen antar de i propositionen framlagda förslagen till

4. lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:000),
5. lag om ändring i lagen (2000:000) om fördelning av socialavgifter.

Lagförslagen återfinns som bilaga 2 till betänkandet.

Motioner väckta under den allmänna motionstiden 1999

1999/2000:Sk324 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari yrkas

7. att riksdagen beslutar om att arbetsgivaravgiftsreduktionen beräknas på den årliga lönesumman.

1999/2000:MJ221 av Göte Jonsson m.fl. (m) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om arbetskrafts- och sysselsättningsfrågor.

1999/2000:MJ253 av Caroline Hagström m.fl. (kd) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om arbetsgivaravgifter och sociala avgifter för säsongsanställd personal.

Motioner väckta under den allmänna motionstiden 2000

2000/01:Sk321 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

19. Riksdagen beslutar att arbetsgivaravgiftsreduktionen beräknas på den årliga lönesumman i enlighet med vad i motionen anförts.

2000/01:Sf248 av Willy Söderdahl (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen begär att regeringen gör en snabbutredning om möjliga gränsdragningar för vilka grupper av ideella föreningar som skulle kunna omfattas av en lagändring i skattelagstiftningen.

2000/01:Kr289 av Birgitta Sellén m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

10. Riksdagen begär att regeringen föreslår förändring av skattereglerna så att alla ideella kultur- och ungdomsorganisationer jämställs med idrottsrörelsen i skattehänseende.

2000/01:Kr701 av Matz Hammarström m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att överväga om liknande skatteförmåner som finns inom idrottsområdet också bör införas inom kulturområdet för att stödja ideellt arbete.

2000/01:MJ244 av Ingvar Eriksson m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att företag skall medges en nedsättning av arbetsgivaravgiften baserad på årslönesumman.

2000/01:MJ766 av Caroline Hagström m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om arbetsgivar- och sociala avgifter för säsongsanställd personal.

2000/01:N263 av Helena Bargholtz (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sänkta arbetsgivaravgifter inom tjänstesektorn.

2000/01:A812 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sänkta arbetsgivaravgifter.

Utskottet

Ny socialavgiftslag

Gällande ordning

Socialavgifterna består av arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Arbetsgivaravgifter betalas i princip av den som är arbetsgivare medan egenavgifter betalas av främst enskilda näringsidkare och personer som är delägare i handelsbolag. Bestämmelserna om socialavgifter finns i lagen (1981:691) om socialavgifter (SAL).

Socialavgifter skall enligt huvudprincipen betalas på alla skattepliktiga förvärvsinkomster som är förmånsgrundande. Med förmånsgrundande inkomst avses sådan inkomst som ligger till grund för beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) och sjukpenninggrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL).

Socialavgifterna tas ut för att finansiera den allmänna försäkringen, ålderspensioneringen och vissa andra sociala ändamål (1 kap. 1 § SAL).

I princip gäller att arbetsgivaravgifter skall betalas av den som är arbetsgivare. I de allra flesta fall inträder emellertid skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter i och med att man betalar ut ersättning för arbete.

Underlaget för beräkning av arbetsgivaravgifter är summan av vad arbetsgivaren under året har utgivit som lön i pengar eller annan ersättning för utfört arbete eller annars med anledning av tjänsten eller andra skattepliktiga förmåner. På ersättningar till arbetstagare som vid årets ingång fyllt 65 år betalas enbart ålderspensionsavgiften. Vid bestämmande av avgiftsunderlaget skall bortses från ersättning till en och samme arbetstagare om den under året inte uppgått till 1 000 kr. En arbetsgivare får varje månad göra avdrag från arbetsgivaravgifterna med 5 % av avgiftsunderlaget, dock högst med 3 550 kr.

Egenavgifter skall betalas av den som har inkomst av annat förvärvsarbete enligt AFL eller LIP och är försäkrad enligt någon av dessa lagar. Skyldigheten att betala egenavgifter grundar sig således på bestämmelserna om beräkning av sjukpenninggrundande inkomst (3 kap. AFL) och av bestämmelserna om beräkning av pensionsgrundande inkomst (2 kap. LIP). Egenavgifterna beräknas utifrån det fastställda avgiftsunderlaget. För år efter det år då den försäkrade har fyllt 65 år skall bara ålderspensionsavgiften betalas. Detsamma gäller om den försäkrade uppburit hel förtidspension någon del av

2000/01:SfU5

året eller uppburit hel ålderspension hela året. Om underlaget för den aktuella avgiften understiger 1 000 kr skall inga avgifter betalas. Till grund för beräkning av inkomst av annat förvärvsarbete skall läggas den försäkrades taxering till statlig inkomstskatt avseende det aktuella året. Pensionsanknutna avgifter skall beräknas med ledning av vad som utgör pensionsgrundande inkomst, medan övriga avgifter beräknas med ledning av bestämmelserna om beräkning av sjukpenninggrundande inkomst. Vid beräkning av egenavgifter får avdrag göras med 5 % av det avgiftsunderlag som baserar sig på sjukpenninggrundande inkomst, dock högst med 9 000 kr per år.

Socialförsäkringslagen (1999:799), som träder i kraft den 1 januari 2001, innehåller bestämmelser om vem som omfattas av social trygghet genom svensk socialförsäkring och vissa bidragssystem. Rätten till en förmån skall enligt socialförsäkringslagen grundas på bosättning eller förvärvsarbete i Sverige om inte något annat särskilt anges. Den bosättningsbaserade försäkringen avser garantibelopp och bidrag, t.ex. barnbidrag och bostadsbidrag. Den arbetsbaserade försäkringen avser inkomstförlust och omfattar t.ex. sjukpenning och inkomstgrundad ålderspension.

Proposition 2000/01:8

I propositionen anförs att dagens bestämmelser om socialavgifter är svåra att överblicka och tillämpa och att behovet av klarläggande regler för när och i vilka situationer det finns en skyldighet att betala socialavgifter i Sverige har blivit alltmer påtagligt. Det gäller särskilt i förhållande till gemenskapsrätten inom EU. Skyldigheten att betala socialavgifter måste enligt regeringen även anpassas till socialförsäkringslagens bestämmelser om försäkringstillhörighet. Regeringen föreslår därför att en ny socialavgiftslag införs där bestämmelserna genomgått en betydande lagteknisk och språklig bearbetning, anpassats till socialförsäkringslagen och gjorts självständiga i förhållande till AFL. Sambandet mellan socialförsäkringstillhörighet och avgiftsskyldighet förtydligas också.

När det gäller den lagtekniska utformningen föreslås att bestämmelserna om fördelning av influtna avgifter samlas i en ny lag, lagen om fördelning av socialavgifter.

I propositionen anges att uttrycket arbetsgivare i dag är ett flertydigt begrepp och därför inte bör användas som ett särskilt begrepp i avgiftssammanhang. Avgiftsskyldigheten för arbetsgivaravgifter bör i stället kopplas ihop med den som utger avgiftspliktig ersättning. I propositionen anges också att det inte heller finns några lagtekniska fördelar med att behålla begreppet arbetstagare i socialavgiftslagen, varför även det begreppet slopas.

Enligt propositionen är dagens metod för att bestämma underlaget för socialavgifterna indirekt utformad och onödigt komplicerad. I en socialavgiftslag som är fristående från AFL och LIP bör man i stället använda en direkt metod med särskilda benämningar på ersättningar eller inkomster som skall ingå eller inte ingå i avgiftsunderlaget. Regeringen föreslår därför att ersättningar för vilka arbetsgivaravgifter skall betalas, dvs. i första hand lön, arvode etc, benämns som avgiftspliktig ersättning. Inkomster för vilka egenavgifter skall betalas bör benämnas som avgiftspliktig inkomst. Om arbetsgi-

varavgifter eller egenavgifter inte skall betalas bör ersättningen respektive inkomsten i konsekvens härmed benämnas som avgiftsfri.

Underlaget för egenavgifterna bestäms slutligt i samband med inkomsttaxeringen och till grund för detta ligger de vid taxeringen till statlig inkomstskatt bestämda inkomsterna. Egenavgifterna beräknas och debiteras i samband med beräkning och debitering av den slutliga skatten. I propositionen föreslås därför att skyldigheten att betala egenavgifter bör knytas till den som har avgiftspliktig inkomst enligt inkomstskattelagen. Förslaget medför inte någon materiell skillnad i förhållande till nuvarande regler.

I propositionen anges att F-skattsedelns funktion i första hand är att klargöra när en utgivare av en ersättning för arbete skall betala arbetsgivaravgifter på ersättningen. Regeringen föreslår därför att nuvarande koppling mellan skyldigheten att betala egenavgifter och F-skattsedel slopas.

Egenavgifter beräknas i dag på två olika avgiftsunderlag. Ålderspensions- och efterlevandepensionsavgiften grundas på den pensionsgrundande inkomsten medan övriga avgifter grundas på den sjukpenninggrundande inkomsten. I propositionen föreslås att samtliga egenavgifter skall beräknas på ett och samma underlag.

I propositionen anføres att trots att arbetsgivaravgifter i dag skall betalas per år enligt socialavgiftslagen så beräknas, debiteras och betalas arbetsgivaravgifterna för närvarande i de allra flesta fall per kalendermånad, till följd av bestämmelser i skattebetalningslagen. Regeringen anser att betalningsperioden i socialavgiftslagen bör vara densamma som i skattebetalningslagen och föreslår därför att betalningsperioden för arbetsgivaravgifter skall vara en kalendermånad.

När det gäller avgiftsskyldigheten i ett internationellt perspektiv föreslår regeringen att skyldigheten att betala socialavgifter skall gälla för ersättning för eller inkomst av arbete i Sverige i den betydelse uttrycket arbete i Sverige har enligt socialförsäkringslagen.

Socialförsäkringslagen delar som nämnts in socialförsäkringen i en bosättningsbaserad försäkring som avser garantibelopp och bidrag och en arbetsbaserad försäkring som avser inkomstförlust. Det enda försäkringsvillkoret för att en person skall omfattas av den arbetsbaserade försäkringen är att han eller hon arbetar i Sverige. Enligt propositionen bör sambandet mellan socialförsäkringstillhörighet och skyldigheten att betala socialavgifter förstärkas och bli tydligare än i dag. I den nya lagen bör därför skyldigheten att betala socialavgifter knytas till sådant arbete som medför att man omfattas av den arbetsbaserade försäkringen enligt socialförsäkringslagen. I socialavgiftslagen bör också anges att det finns särskilda regler för sjömän, utsända personer och diplomater m.fl.

Att en person kan komma att omfattas av svensk arbetsbaserad försäkring kan också följa av gemenskapsrätt eller avtal med annan stat om social trygghet. Även i dessa fall bör det enligt propositionen finnas en skyldighet att betala svenska socialavgifter. Vidare bör socialavgiftslagen i princip inte tillämpas i fråga om ersättning till en person som när arbetet utförs omfattas av ett annat lands lagstiftning om social trygghet, antingen till följd av gemenskapsrätten eller avtal med andra stater.

När det gäller ersättningar som ges ut av privatpersoner föreslår regeringen att beloppsgränsen på 10 000 kr för skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter skall kunna överskridas utan att arbetsgivaravgifter skall betalas på ersättning som utgivits tidigare under året till samma person, om det vid tidigare utbetalningar funnits anledning att anta att den sammanlagda ersättningen under året kommer att understiga 10 000 kr.

När det gäller ekonomiska konsekvenser anges i propositionen att i den mån förslagen medför förändringar i skyldigheten att betala socialavgifter förklaras det av motsvarande förändringar på förmånssidan. Utgångspunkten är då att en ökning eller minskning av inkomsterna från socialavgifterna innebär en motsvarande ökning eller minskning av kostnaderna för den arbetsbaserade socialförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. I princip bedöms förslagen därför vara kostnadsneutrala.

Förslaget, som redovisas nedan, om att avskaffa sjömanspensionsavgiften och slopa nedsättningen av sjukförsäkringsavgiften och arbetsmarknadsavgiften för arbetsgivare som sysselsätter sjömän medför en ökning av arbetsgivaravgifterna för dessa arbetsgivare med 1,04 procentenheter. Detta beräknas innebära en ökning av statens inkomster med ca 20 miljoner kronor per år. Motivet för förslaget är emellertid att sjömännen numera omfattas av svensk arbetsbaserad socialförsäkring, vilket i sin tur kan antas medföra ökade kostnader på förmånssidan.

Sammanlagt medför alltså förslaget till ny socialavgiftslag enligt propositionen inga ekonomiska nettoeffekter för det offentliga.

Utskottets bedömning

Enligt utskottets mening ger den nya socialavgiftslagen en tydligare bild av dels vem som är skyldig att betala socialavgifter, dels för vilka ersättningar som avgifter skall betalas. Genom att skyldigheten att betala socialavgifter knyts till sådant arbete som medför att en person omfattas av den arbetsbaserade försäkringen enligt socialförsäkringslagen stärks också sambandet mellan socialförsäkringstillhörighet och skyldigheten att betala socialavgifter.

Enligt förslaget till ny socialavgiftslag skall sjukförsäkringsavgiften utgöra 8,80 % i form av arbetsgivaravgift och 9,53 % i form av egenavgift. Detta är i enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för år 2001 om att sjukförsäkringsavgiften höjs med 0,3 procentenheter samtidigt som den allmänna löneavgiften sänks med 0,4 procentenheter. Inga motioner har väckts med anledning av förslaget i budgetpropositionen om höjd sjukförsäkringsavgift, och utskottet har i sitt yttrande till finansutskottet över statsbudgetens inkomster (yttr. 2000/01:SfU1y) tillstyrkt förslaget.

Utskottet, som nedan återkommer till vissa frågor, tillstyrker i övrigt regeringens förslag.

Gällande ordning

Arbetsgivare som sysselsätter sjömän (redare) betalar utöver sedvanliga arbetsgivaravgifter en särskild sjömanspensionsavgift på 1,20 % av avgiftsunderlaget. Avgiften skall användas för beredande av pension åt sjömän som varit påmönstrade som manskap på svenska handelsfartyg i utrikes fart. Den särskilda sjömanspensioneringen upphörde vid utgången av år 1989. Enligt övergångsregler och vissa äldre författningar kommer dock rätt till pension att föreligga i vissa fall fram t.o.m. år 2008.

Sjömanspensionerna finansieras genom fonderade medel jämte avkastning och den särskilda sjömanspensionsavgiften.

Redare betalar för år 2000 sjukförsäkringsavgift och arbetsmarknadsavgift om 7,17 % respektive 4,93 % av avgiftsunderlaget. Motsvarande procentsatser för andra som betalar arbetsgivaravgifter är 8,50 % respektive 5,84 %. I jämförelse med andra avgiftsskyldiga betalar redare således totalt med sjömanspensionsavgiften 1,04 procentenheter lägre avgifter.

Enligt sjömanslagen utges lön vid sjukdom eller skada såväl under pågående befattning som efter det befattningen lämnats. Lön utges under högst 60 dagar vid befattning i utrikes fart och under 30 dagar vid befattning i inrikes fart. Rätt till viss ersättning från försäkringskassan för kostnaderna föreligger enligt förordningen om vissa sjukförsäkringsersättningar för sjömän. För de första 28 dagarna av en sjukperiod lämnas ersättning med 30 % av utgiven lön och kostnader och för tid därefter med 90 % av lön och kostnader. Redare har också enligt sjömanslagen en skyldighet att sörja för att en sjuk eller skadad sjöman får betryggande vård. Även i detta fall har redaren emellertid rätt till ersättning från den allmänna försäkringen för kostnaderna.

En utländsk sjöman på svenskt handelsfartyg är, även om han eller hon inte är bosatt i Sverige, försäkrad enligt LIP.

Enligt socialförsäkringslagen, som träder i kraft den 1 januari 2001, omfattas den som arbetar i Sverige av den arbetsbaserade försäkringen. Sjömän som arbetar ombord på svenskt handelsfartyg anses arbeta i Sverige.

Proposition 2000/01:8

I propositionen anges att intäkterna från sjömanspensionsavgiften kommer att överstiga kostnaderna för sjömanspensionerna, om man bibehåller nuvarande nivå. Regeringen föreslår därför att sjömanspensionsavgiften avskaffas och att de återstående pensionskostnaderna finansieras med sjukförsäkringsavgiften, om de fonderade medlen inte är tillräckliga.

I propositionen anges att motivet för den lägre sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsavgiften för redare bl.a. har varit att en del av besättningen inte är bosatt i Sverige och därför inte heller är berättigad till de förmåner som avgifterna är avsedda att täcka. Från och med den 1 januari 2001, när socialförsäkringslagen träder i kraft, kommer det emellertid att vara mycket få sjömän på svenska handelsfartyg som inte omfattas av det svenska socialförsäkringssystemet. Det angivna motivet för lägre arbetsgivaravgifter för redare saknar således enligt regeringen numera bärkraft.

Vidare anser regeringen att det utvidgade ansvar som en redare har enligt sjömanslagen för lön vid sjukdom och skada och för sjukvård i betydande utsträckning kompenseras av redarens möjligheter till ersättning från försäkringskassan för sina kostnader. Regeringen föreslår därför att nedsättningen av sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsavgiften, på totalt 2,24 procentenheter, som gäller för redare slopas.

Utskottets bedömning

Utskottet delar regeringens bedömning och tillstyrker förslagen. Enligt utskottets mening stärker förslagen huvudprincipen om att skattepliktiga förvärvsinkomster så långt möjligt skall ge rätt till förmåner, och att socialavgifter därmed skall betalas.

För det fall de fonderade medlen inte är tillräckliga för att finansiera återstående pensionskostnader anges i propositionen att sjukförsäkringsavgiften bör tas i anspråk. Utskottet noterar att en ändring av bestämmelserna om fördelning av socialavgifter i så fall blir nödvändig.

Lönstillägg vid utlandsarbete

Gällande ordning

Som pensionsgrundande inkomst enligt 2 kap. 16 § andra stycket LIP räknas inte sådana lönetillägg som, vid arbete som utförts utomlands, har betingats av ökade levnadskostnader och andra särskilda förhållanden i sysselsättningslandet. Arbetsgivaravgifter skall inte heller, enligt 2 kap. 4 § första stycket 8 SAL, beräknas på sådana lönetillägg. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst gäller vidare att hänsyn inte skall tas till lönetillägg vid utlandsarbete såvitt avser personer som är utsända av en statlig arbetsgivare. Vid inkomstbeskattningen gäller inte några särskilda regler för dessa lönetillägg. De behandlas som lön eller kostnadsersättning som utgått för tjänsten och är skattepliktiga i sin helhet.

Proposition 2000/01:8

I propositionen anförs att en genomgående princip inom socialförsäkringssystemet är att lön och andra former av ersättning för arbete som är skattepliktiga också skall vara förmånsgrundande för mottagaren av ersättningen. Om ersättningen är förmånsgrundande skall i konsekvens därmed socialavgifter betalas på den. Till den del lönetilläggen vid utlandsarbetet inte motsvarar avdragsgilla ökade levnadskostnader vid tjänsteresor eller andra kostnader i arbetet är tilläggen att betrakta som ersättning för arbete.

Regeringen föreslår därför att det undantag som gäller för lönetillägg vid utlandsarbete vid beräkning av pensionsgrundande inkomst och underlaget för arbetsgivaravgifter avskaffas. Dessa ersättningar skall fortsättningsvis vara förmånsgrundande och avgiftspliktiga.

I propositionen påpekas att de lönetillägg som avses inte är den kostnadsersättning i form av utlandstillägg och därmed likställda förmåner som ges

till personal vid utrikesförvaltningen eller i svensk biståndsverksamhet som är stationerad utomlands. Sådana kostnadsersättningar tas inte upp till beskattning och är redan av den anledningen varken förmåns- eller avgiftsgrundande. Det handlar inte heller om sedvanlig ersättning för ökade levnadskostnader (traktamente) vid tjänsteresor som arbetsgivaravgifter under vissa förutsättningar inte skall betalas på.

Utskottets bedömning

Utskottet delar regeringens bedömning och tillstyrker förslaget.

Ideella föreningars avgiftsskyldighet

Gällande ordning

Vid bestämmande av avgiftsunderlaget skall enligt 2 kap. 4 § SAL bortses bl.a. från ersättning till en och samme arbetstagare (eller motsvarande) om ersättningen under året inte uppgått till 1 000 kr.

Enligt 3 kap. 2 § andra stycket AFL och 2 kap. 9 § LIP gäller motsvarande gräns vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning respektive pensionsgrundande inkomst.

Av 3 kap. 2 § andra stycket AFL framgår att man vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning skall bortse från ersättning som idrottsutövare får från sådan ideell förening som avses i 7 kap. 7 § första stycket inkomstskattelagen och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet, om ersättningen från föreningen under året inte kan antas uppgå till minst ett halvt prisbasbelopp. Detsamma gäller enligt 2 kap. 13 § LIP vid beräkning av pensionsgrundande inkomst.

Av 2 kap. 4 § första stycket 14 SAL framgår att också vid bestämmandet av avgiftsunderlaget skall bortses från sådan ersättning.

Proposition 2000/01:8

I propositionen föreslås ingen ändring vad gäller reglerna om att vid bestämmandet av avgiftsunderlaget bortse från ersättning som idrottsutövare får från sådan ideell förening som avses i 7 kap. 7 § första stycket inkomstskattelagen och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet, om ersättningen från föreningen under året inte kan antas uppgå till minst ett halvt prisbasbelopp.

Motionerna

I motion 2000/01:Sf248 av Willy Söderdahl (v) anförs att det är omotiverat med den skillnad som i dag finns mellan de föreningar som utövar idrottslig verksamhet och övriga ideella föreningar när det gäller skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter. Motionären begär att regeringen gör en snabbutredning om möjliga gränsdragningar för vilka grupper av ideella föreningar som skulle kunna omfattas av en lagändring.

Birgitta Sellén m.fl. (c) anser i motion 2000/01:Kr289 yrkande 10 att alla ideella kultur- och ungdomsorganisationer skall få möjlighet att utge lön upp till ett halvt basbelopp utan att betala arbetsgivaravgifter. Motionärerna begär att regeringen återkommer med förslag till förändringar av reglerna.

I motion 2000/01:Kr701 av Matz Hammarström m.fl. (mp) yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om att liknande skatteförmåner som finns inom idrottsområdet också bör införas inom kulturområdet för att stödja ideellt arbete.

Uppvaktning m.m.

Under ärendets beredning har föreningen FRISAM uppvaktat utskottet.

FRISAM, som företräder 14 av Sveriges största friluft- och främjandeorganisationer, har anfört i huvudsak följande. De organisationer som är anslutna till Riksidrottsförbundet samt ytterligare 6 organisationer som erhåller statliga bidrag via Riksidrottsförbundet får i dag vid bestämmandet av avgiftsunderlaget bortse från ersättning som under året inte uppgått till ett halvt prisbasbelopp. Utöver dessa organisationer finns en mängd friluft- och främjandeorganisationer som bedriver likartad verksamhet och som på samma sätt som idrottsrörelsen har problem med att bl.a. rekrytera ledare. Dessa organisationer har emellertid inte av skattemyndigheterna jämförts med idrottsföreningar och därmed inte medgivits avdrag med ett halvt prisbasbelopp. FRISAM anser att det krävs ett gemensamt och enhetligt regelverk för såväl idrotts- som friluft- och främjandeorganisationerna.

Från Riksförbundet Sveriges 4H, som ingår i FRISAM, har inkommit en skrivelse där förbundet anför att alla ideella föreningar med allmännyttigt ändamål, och som erhåller skattemedel för sin verksamhet, vid bestämmandet av avgiftsunderlaget bör få bortse från ersättning till en och samma person som under året inte uppgått till ett halvt prisbasbelopp.

Utskottets bedömning

De nuvarande bestämmelserna i socialavgiftslagen om att man vid bestämmandet av avgiftsunderlaget för socialavgifter skall bortse från ersättning till en idrottsutövare från en sådan ideell förening som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet, om ersättningen från föreningen under året inte uppgått till ett halvt basbelopp infördes i anslutning till skattereformen 1990.

Före skattereformen 1990 behandlades bl.a. kostnadsersättningar och schablonavdrag till idrottsutövare m.fl. i RSV:s rekommendationer gällande beskattning av ersättning i samband med idrottslig verksamhet. Rekommendationerna, som utformats bl.a. mot bakgrund av att de inkomster som idrottsutövare hade i mångt och mycket var ersättningar för utlägg som idrottsutövaren haft, angav att om den årliga ersättningen i form av kontant lön, skattepliktiga naturaförmåner och kostnadsersättningar till idrottsutövare översteg ett halvt basbelopp så skulle den skattepliktiga delen av inkomsten i normalfallet anses vara sjukpenning- och pensionsgrundande. Ersättningar

under ett halvt basbelopp undantogs därmed även från underlaget för socialavgifter, när inkomsten var att hänföra till inkomstslaget tjänst.

I samband med skattereformen 1990 slogs huvudprincipen fast att i princip alla inkomster som skall tas upp till beskattning som inkomst av tjänst skall vara förmånsgrundande och socialavgifter skall därmed tas ut.

I proposition 1990/91:76 som ligger till grund för den nuvarande bestämmelsen i socialavgiftslagen, om att man vid bestämmandet av avgiftsunderlaget skall bortse från viss ersättning till idrottsutövare, angavs att den beslutade skattereformen inte avsåg att ändra på förutsättningarna att i inkomstslaget tjänst få göra ett s.k. schablonavdrag enligt RSV:s rekommendationer, men att någon motsvarande hänvisning inte gjordes när det gällde uttag av socialavgifter. I propositionen föreslogs därför en lagändring för att den ordning som dittills tillämpats beträffande uttag av socialavgifter för idrottsutövare m.fl. skulle bestå även i fortsättningen. Socialförsäkringsutskottet angav vid behandlingen av propositionen att utskottet tidigare vid flera tillfällen, när utskottet behandlat motionsyrkanden om befrielse från skyldigheten att erlagga arbetsgivaravgifter inom idrottsrörelsen, gett uttryck för sin principiella uppfattning att inkomster i samband med idrottsutövning i likhet med andra inkomster bör grunda rätt till socialförsäkringsförmåner och föranleda att socialavgifter erläggs. Samtidigt var utskottet införstått med att en schablon kunde behövas för i vilken mån mindre ersättningar inom idrottsrörelsen, vilka ofta kan ha karaktären av kostnadsersättningar, skall vara undantagna från underlaget för uttag av socialavgifter (bet. 1990/91:SfU10). I samma betänkande avstyrkte utskottet motionsyrkanden om att ge även andra ideella föreningar än idrottsföreningar rätt till avgiftsfrihet motsvarande ett halvt basbelopp. Utskottet anförde att trots principiella betänkligheter när det gäller urholkningen av pensionsskyddet hade utskottet biträtt propositionens förslag att göra ett undantag från skyldigheten att erlagga arbetsgivaravgifter. Utskottet ansåg emellertid att detta inte kunde tas till intäkt för att göra ytterligare undantag. Utskottet ansåg att det främsta skälet härför var risken för urholkning av pensionsskyddet för den enskilde.

I proposition 1997/98:151 med förslag om ett nytt ålderspensionssystem angavs (s. 203) att regeln om att ersättningar upp till ett halvt basbelopp inte är pensionsgrundande kunde införas i ATP-systemet utan att det uppstod någon mer påtaglig risk för att idrottsutövarnas framtida ålderspension skulle påverkas. ATP grundas i princip på inkomster överstigande ett basbelopp under ett år samtidigt som det i normalfallet är långt ifrån alla år som blir avgörande för ålderspensionens storlek. I det reformerade pensionssystemet, där i princip varje kronas inkomst under hela livet skall få betydelse för det framtida pensionsutfallet, kan däremot regeln ifrågasättas. Regeringen ansåg emellertid att ett slopande av särregeln skulle kräva särskilda överväganden bl.a. när det gäller idrottsföreningars ekonomiska situation och därutöver ställningstaganden till rimligheten av eventuella kompenserande stödformer. Frågan borde därför enligt propositionen tas upp i ett annat sammanhang. Utskottet, som inte hade någon annan uppfattning i denna fråga (bet. 1997/98:SfU13), vill nu peka på att regeringen ännu inte har tagit upp särreglerna för idrottsutövare till omprövning.

Utskottet, som senast i betänkande 1998/99:SfU6 har behandlat liknande motionsyrkanden, vidhåller sin tidigare inställning att undantag från avgiftsskyldigheten riskerar att urholka pensionskyddet och att det är viktigt att upprätthålla principen om att inkomster som grundar rätt till socialförsäkringsförmåner bör föranleda att socialavgifter erläggs.

Utskottet, som vill erinra om att undantaget från skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter uppkommit i första hand för att förenkla möjligheten till avdrag i avgiftssammanhang för idrottsutövares kostnadsersättningar, kan inte ställa sig bakom ett förslag till utvidgning av undantaget. Utskottet noterar också att till den nya lagen även överförs nuvarande regler om bl.a. utgifter i arbetet. Mot bakgrund av det anförda biträder utskottet förslaget i propositionen om att nuvarande särregler för vissa idrottsutövare överförs till nya socialavgiftslagen.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2000/01:Sf248, 2000/01:Kr289 yrkande 10 och 2000/01:Kr701 yrkande 13.

Nedsättning av socialavgifter

Gällande ordning

Enligt 2 kap. 3 § SAL skall arbetsgivaravgifter beräknas på summan av vad arbetsgivaren under året utgivit i lön etc.

Enligt 2 kap. 5 a § SAL får en arbetsgivare vid beräkning av arbetsgivaravgifter varje månad göra avdrag med 5 % av avgiftsunderlaget, dock högst 3 550 kr. Vid beräkningen av egenavgifter får enligt 3 kap. 5 a § avdrag göras med 5 % av avgiftsunderlaget, dock högst med 9 000 kr per år.

Proposition 2000/01:8

I propositionen anges att enligt skattebetalningslagen skall arbetsgivaravgifter beräknas för varje redovisningsperiod som omfattar en kalendermånad. I princip beräknas, debiteras och betalas arbetsgivaravgifter per kalendermånad. Den beräkning och betalning av avgifterna som skall göras enligt skattebetalningslagen är slutlig och inte enbart preliminär.

Regeringen föreslår att betalningsperioden för arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen skall vara densamma som i skattebetalningslagen. Genom att betalningsperioden för arbetsgivaravgifter föreslås vara en kalendermånad kommer också det avdrag som får göras från arbetsgivaravgifterna med 5 % av avgiftsunderlaget, dock högst 3 550 kr per månad, även fortsättningsvis att beräknas på det avgiftsunderlag som gäller för respektive kalendermånad. Detta gäller även i de fall då redovisningen till följd av ett dispensbeslut får avse flera månader åt gången. Avdraget kan alltså inte beräknas på ett under året ackumulerat avgiftsunderlag utan skall beräknas för varje kalendermånad för sig.

I motion 2000/01: MJ244 av Ingvar Eriksson m.fl. (m) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om nedsättning av arbetsgivaravgiften baserad på årslönesumman. Motionärerna anser att regeringen omgående bör återkomma med förslag. I motion 1999/2000: MJ221 yrkande 4 av Göte Jonsson m.fl. (m) finns ett liknande yrkande.

I motion 2000/01: MJ766 yrkande 4 av Caroline Hagström m.fl. (kd) anförs att trädgårdsnäringsens småföretagare missgynnas på grund av sitt behov av säsongsarbetskraft och att det därför behövs en årlig avstämning när det gäller nedsättningen av arbetsgivaravgifterna. Motionärerna begär ett tillkännagivande härom. Motsvarande yrkande finns i motion 1999/2000: MJ253 yrkande 3 av Caroline Hagström m.fl. (kd).

I motionerna 2000/01: Sk321 yrkande 19 och 1999/2000: Sk324 yrkande 7 av Lennart Daléus m.fl. (c) begärs att arbetsgivaravgiftsreduktionen bör beräknas på den årliga lönesumman. Motionärerna anser att systemet med lönesumman uppdelad månadsvis missgynnar mindre företagare inom bl.a. turism och trädgårdsnäring, som är mycket säsongsberoende.

I motionerna 2000/01: A812 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 7 och 2000/01: N263 av Helena Bargholtz (fp) yrkande 6 begärs tillkännagivanden om sänkta arbetsgivaravgifter i tjänstesektorn. Motionärerna anser att detta dels gynnar turistbranschen, som är arbetsintensiv och hårt drabbad av höga skatter på arbete, dels gynnar kvinnor som ofta arbetar inom den privata tjänstesektorn.

Utskottets bedömning

I propositionen om ny socialavgiftslag anförs att av både systematiska och pedagogiska skäl bör betalningsperioden för arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen vara densamma som i skattebetalningslagen. I propositionen anges därför att det uttryckligen i socialavgiftslagen skall anges att avgiftsunderlaget är summan av de ersättningar som utgivits under en kalendermånad. Bestämmelserna om månadsvis beräkning och betalning av arbetsgivaravgifterna kan enligt utskottets mening av administrativa skäl för närvarande inte ändras.

Med det anförda tillstyrker utskottet proposition 2000/01:8 och avstyrker motionerna 1999/2000: MJ221 yrkande 4, 1999/2000: MJ253 yrkande 3, 1999/2000: Sk324 yrkande 7, 2000/01: MJ244 yrkande 3, 2000/01: MJ766 yrkande 4 och 2000/01: Sk321 yrkande 19.

I budgetpropositionen för år 2001 föreslår regeringen att det samlade uttaget av socialavgifter och allmän löneskatt skall sänkas med 0,1 procentenhet. Utskottet har ställt sig bakom förslaget. Utskottet kan dock inte i detta skede se att utrymme finns för en ytterligare sänkning. Utskottet avstyrker därför motionerna 2000/01: A812 yrkande 7 och 2000/01: N263 yrkande 6.

Regeringen föreslår som framgått en ny socialavgiftslag samt en lag om fördelning av socialavgifter. Vidare föreslås ändringar i ett flertal lagar.

Skatteutskottet har till socialförsäkringsutskottet överlämnat lagförslagen 4 och 5 från proposition 2000/01:7 Förenklad skattedeklaration. I propositionen föreslås att en fysisk person eller ett dödsbo som anlitar en annan fysisk person för ett arbete skall få redovisa skatteavdrag och arbetsgivaravgifter på ersättningen för arbetet i en förenklad skattedeklaration. I lagförslagen föreslås dels en ny 2 kap. 30 § i socialavgiftslagen, dels ny lydelse av 11 § lagen om fördelning av socialavgifter. Bestämmelsen i 2 kap. 30 §, som skall tillämpas i fråga om avgifter på ersättningar som betalas ut efter utgången av år 2001, innebär att den som redovisar i förenklad skattedeklaration alltid får reducera arbetsgivaravgifterna med 5 procentenheter. Detta föranleder en följdändring i 11 §. Dessa lagförslag bör samordnas med förslaget i proposition 2000/01:8.

Proposition 2000/01:7 i övrigt är behandlad av skatteutskottet i betänkande 2000/01:SkU4. Riksdagen kommer att besluta i ärendet den 15 november 2000.

Utskottet har i sitt betänkande 2000/01:SfU4 Anpassningar i ålderspensionssystemet inför år 2001 behandlat ett av regeringen i proposition 1999/2000:138 framlagt förslag till ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta. I nu behandlad proposition lämnar regeringen förslag till ändringar i samma lagrum (lagförslag 2.13). Dessa ändringar bör, med beaktande av de ändringar som antagits av riksdagen med anledning av proposition 138 (rskr. 2000/01:11), utformas enligt utskottets förslag i bilaga 3.

Utskottet tillstyrker lagförslagen i övrigt.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *ideella föreningars avgiftsskyldighet*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01:Sf248, 2000/01:Kr289 yrkande 10 och 2000/01:Kr701 yrkande 13,

2. beträffande *säsongsanställda*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ221 yrkande 4, 1999/2000:MJ253 yrkande 3, 1999/2000:Sk324 yrkande 7, 2000/01:MJ244 yrkande 3, 2000/01:MJ766 yrkande 4 och 2000/01:Sk321 yrkande 19,

res. 1 (m, kd, c, fp)

3. beträffande *sänkta socialavgifter*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01:A812 yrkande 7 och 2000/01:N263 yrkande 6,

res. 2 (fp)

4. beträffande *socialavgiftslagen*

att riksdagen antar av regeringen i proposition 2000/01:8 framlagt förslag till socialavgiftslag (lagförslag 2.1) med

dels den ändringen att det i lagen införs en ny paragraf 2 kap. 30 § av den lydelse som följer av regeringens förslag i proposition 2000/01:7 (lagförslag 2.4),

dels den ändringen att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna införs en ny punkt 9 av den lydelse som följer av regeringens förslag i proposition 2000/01:7 (lagförslag 2.4),

5. beträffande *lagen om fördelning av socialavgifter*

att riksdagen antar av regeringen i proposition 2000/01:8 framlagt förslag till lag om fördelning av socialavgifter (lagförslag 2.2) med den ändringen att 11 § erhåller av regeringen i proposition 2000/01:7 föreslagen lydelse i lagförslag 2.5,

6. beträffande *skattebetalningslagen*

att riksdagen antar av regeringen i proposition 2000/01:8 framlagt förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483) (lagförslag 2.6) utom såvitt avser 1 kap. 1 §,

7. beträffande *lagen om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta*

att riksdagen med anledning av proposition 2000/01:8 (lagförslag 2.13) antar av utskottet i bilaga 3 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (2000:793) om ändring i lagen (1999:1271) om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta,

8. beträffande *lagförslagen i övrigt*

att riksdagen antar av regeringen i proposition 2000/01:8 framlagda förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1999:1366) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
3. lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring,
4. lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
5. lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter,
6. lag om ändring i lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,
7. lag om ändring i lagen (1990:912) om nedsättning av socialavgifter,
8. lag om ändring i lagen (1999:1379) om ändring i lagen (1990:912) om nedsättning av socialavgifter,
9. lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön,
10. lag om ändring i lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,
11. lag om ändring i lagen (1993:16) om försäkring mot vissa semesterlönekostnader,
12. lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
13. lag om ändring i lagen (1995:439) om beskattning, förtullning och folkbokföring under krig eller krigsfara m.m.,
14. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
15. lag om ändring i lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder),

Stockholm den 7 november 2000

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Berit Andnor

I beslutet har deltagit: Berit Andnor (s), Bo Könberg (fp), Margit Gennser (m), Maud Björnemalm (s), Ulla Hoffmann (v), Rose-Marie Frebran (kd), Cecilia Magnusson (m), Mariann Ytterberg (s), Lennart Klockare (s), Ronny Olander (s), Göran Lindblad (m), Kerstin-Maria Stalin (mp), Birgitta Carlsson (c), Mona Berglund Nilsson (s), Claes Stockhaus (v) och Désirée Pethrus Engström (kd).

Reservationer

1. Säsongsanställda (mom. 2)

Bo Könberg (fp), Margit Gennser (m), Rose-Marie Frebran (kd), Cecilia Magnusson (m), Göran Lindblad (m), Birgitta Carlsson (c) och Désirée Pethrus Engström (kd) anser

dels att den del av utskottets yttrande som i avsnittet Nedsättning av socialavgifter börjar med ”I propositionen” och slutar med ”yrkande 19” bort ha följande lydelse:

Kostnaden för arbetskraft utgör vid sidan av kapitalkostnader den största enskilda kostnadsposten inom bl.a. turism och trädgårdsnäring. Dessa företag är mycket säsongberoende och kan inte fullt ut utnyttja den nedsättning av arbetsmarknadsavgifterna som infördes 1997 för att stimulera nyanställningar. Enligt utskottets mening missgynnar systemet med lönesumman uppdelad månadsvis mindre företagare med stor andel säsongarbetskraft. Utskottet anser att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna med 5 % av avgiftsunderlaget bör beräknas på den årliga lönesumman. Regeringen bör omgående återkomma med förslag härom.

Vad utskottet anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *säsongsanställda*

att riksdagen med bifall till motionerna 1999/2000: MJ221 yrkande 4, 1999/2000: MJ253 yrkande 3, 2000/01: MJ244 yrkande 3 och 2000/01: MJ766 yrkande 4 samt med anledning av motionerna 1999/2000: Sk324 yrkande 7 och 2000/01: Sk321 yrkande 19 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

Bo Könberg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som i avsnittet Nedsättning av socialavgifter i tjänstesektorn börjar med "I budgetpropositionen" och slutar med "yrkande 6" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening bör en sänkning av arbetsgivaravgifterna fasas in med hänsyn till läget på arbetsmarknaden. Utskottet anser att arbetsgivaravgifterna i tjänstesektorn bör sänkas med 5 procentenheter. Detta skulle dels gynna turistbranschen, som är arbetsintensiv och hårt drabbad av höga skatter på arbete, dels gynna kvinnor som ofta arbetar inom den privata tjänstesektorn. Regeringen bör återkomma med förslag om detta.

Vad utskottet anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *sänkta socialavgifter*

att riksdagen med bifall till motionerna 2000/01:A812 yrkande 7 och 2000/01:N263 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilda yttranden

1. Ideella föreningars avgiftsskyldighet (mom. 1)

Rose-Marie Frebran (kd), Birgitta Carlsson (c) och Désirée Pethrus Engström (kd) anför:

Ersättning som utges till en idrottsutövare eller idrottsledare är under vissa förutsättningar befriad från avgiftsskyldighet om ersättningen under ett år understiger ett halvt prisbasbelopp. Sådan ersättning grundar inte heller rätt till pension eller socialförsäkringsförmåner för den enskilde. Idrotten gagnar barn och ungdomar fysiskt, psykiskt och socialt. Alla är emellertid inte intresserade av idrott, och enligt vår mening finns det också många andra verksamheter som bidrar till barns och ungdomars goda uppväxtförhållanden, exempelvis 4H, SVEROK, Vi Unga, Scoutrörelsen, kyrkliga ungdomsverksamheter och organisationer som bedriver kulturaktiviteter. Vi anser att den skillnad som i dag finns mellan de föreningar som utövar idrottslig verksamhet och övriga ideella föreningar, när det gäller skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter, är omotiverad. Enligt vår mening bör alla ideella kultur- och ungdomsorganisationer få möjlighet att utge lön eller annan ersättning för arbete upp till ett halvt prisbasbelopp utan att betala arbetsgivaravgifter.

2. Sänkta socialavgifter (mom. 3)

Rose-Marie Frebran och Désirée Pethrus Engström (båda kd) anför:

Vi anser att arbetsgivaravgifter driver upp lönekostnaden och därmed försämrar näringslivets konkurrenskraft med omvärlden och minskar sysselsätt-

ningen i Sverige. Enligt vår mening är det därför nödvändigt att hålla nere arbetsgivaravgifterna. I motionsyrkanden rörande statsbudgetens inkomster för 2001, som behandlas av finansutskottet, har vi framfört att arbetsgivaravgifterna bör sänkas med 10 procentenheter på lönesummor upp till 900 000 kr per år. För egenföretagare bör lönesumman utökas till 250 000 kr per år. Detta bör gälla alla företag men kommer främst att gynna småföretagen. De mindre företag som i dag tvekar om de skall våga nyanställa får härigenom klart förbättrade möjligheter att våga satsa på utveckling och nyanställningar.

3. Sänkta socialavgifter (mom. 3)

Birgitta Carlsson (c) anför:

Centerpartiet har tidigare aktivt medverkat till att sänka arbetsgivaravgifterna för att bl.a. få ett bättre företagsklimat i Sverige. Skatter och avgifter på arbete måste sänkas för att ge förutsättningar för ökad sysselsättning. Från och med den 1 januari 1997 är det möjligt att göra en viss nedsättning av socialavgiften. Vid beräkning av arbetsgivaravgifter och egenavgifter får en arbetsgivare göra avdrag från arbetsgivaravgifterna med 5 % av avgiftsunderlaget upp till en årlig lönesumma på 852 000 kr. För egenföretagare är motsvarande gräns för lönesumman 180 000 kr. I motionsyrkanden rörande statsbudgetens inkomster för 2001, som behandlas av finansutskottet, har vi framfört att arbetsgivaravgifterna i ett första skede bör sänkas genom att reduktionen utökas till 10 procentenheter för såväl arbetsgivaravgifter som egenavgifter. I ett senare skede bör också den högsta lönesumman, som nedsättningen av arbetsgivaravgifterna räknas mot, uppgå till 2 miljoner kronor. För egenföretagare bör motsvarande gräns då sättas till 300 000 kr. Genom att sänka arbetsgivaravgifterna på detta sätt främjas de mindre företagen, där anställningspotentialen är högst, i förhållande till de större.

2.4 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:000)

Härigenom föreskrivs i fråga om i socialavgiftslagen (2000:000)¹

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 2 kap. 30 §, av följande lydelse,

dels att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen skall införas en ny punkt, 9, av följande lydelse.

2 kap.

30 §

Vid beräkning av arbetsgivaravgifter som redovisas i en förklarad skattedeclaration enligt 10 kap. 13 a § skattebetalningslagen (1997:483), skall avdrag göras med 5 procent av avgiftsunderlaget. Hänsyn skall inte tas till avdrag enligt denna paragraf vid beräkning av avdrag enligt 28 och 29 §§.

9. Bestämmelsen i 2 kap. 30 § skall tillämpas i fråga om avgifter på ersättningar som betalas ut efter utgången av år 2001.

¹ Lydelse enligt prop. 2000/01:8.

Härigenom föreskrivs att 11 § i lag (2000:000)² om fördelning av socialavgifter skall ha följande lydelse.

11 §

Inlutna arbetsgivaravgifter skall fördelas mellan avgiftsändamålen enligt beskattningsbeslut som följer av 11 kap. skattebetalningslagen (1997:483). Avdrag som görs enligt 2 kap. 28 och 29 §§ socialavgiftslagen (2000:000) skall avse arbetsmarknadsavgiften.

Inlutna arbetsgivaravgifter skall fördelas mellan avgiftsändamålen enligt beskattningsbeslut som följer av 11 kap. skattebetalningslagen (1997:483). Avdrag som görs enligt 2 kap. 28–30 §§ socialavgiftslagen (2000:000) skall avse arbetsmarknadsavgiften.

Bestämmelserna i första stycket skall tillämpas också på avgifts- och räntebelopp som betalas ut till arbetsgivare.

Föreskrifter om fördelningen får meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Riksförsäkringsverket.

² Lydelse enligt prop. 2000/01:8.

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:793) om ändring i lagen (1999:1271) om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

dels att 5 § i stället för dess lydelse enligt lagen (2000:793) om ändring i lagen (1999:1271) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse,

dels att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1999:1271) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2000:793

Föreslagen lydelse

5 §

Skattepliktig inkomst enligt denna lag är:

1. avlöning eller därmed jämförlig förmån, som utgått av anställning eller uppdrag hos svenska staten eller svensk kommun;

2. avlöning eller därmed jämförlig förmån, som utgått av annan anställning eller annat uppdrag än hos svenska staten eller svensk kommun, i den mån inkomsten förvärvats genom verksamhet här i riket;

3. arvode och liknande ersättning som uppburits av någon i egenskap av ledamot eller suppleant i styrelse eller annat liknande organ i svenskt aktiebolag eller annan svensk juridisk person, oavsett var verksamheten utövats;

4. pension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring till den del beloppet överstiger uppbyggnaden folkpension och pensionstillskott som uppburits enligt 2 § lagen (1969:205) om pensionstillskott eller, för den som uppburit folkpension i form av förtidspension, till den del beloppet överstiger uppbyggnaden folkpension och 52 procent av pensionstillskott som uppburits enligt 2 a § sistnämnda lag, eller, om folkpension enligt bestämmelserna i 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring samordnats med yrkesskadelivränta eller annan i nämnda lagrum angiven livränta, till den del beloppet överstiger den pension som skulle ha utgått om sådan samordning inte skett, och för annan ersättning enligt lagen om allmän försäkring;

5. pension på grund av anställning eller uppdrag hos svenska staten eller svensk kommun;

6. belopp, som utgår på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring, om försäkringen meddelats i här i riket bedriven försäkringsrörelse samt belopp som utbetalas från pensionssparkonto fört av ett svenskt pensionssparinstitut eller av ett utländskt instituts filial i Sverige enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande;

7. pension på grund av tjänstepensionsförsäkring samt annan pension eller förmån, om förmån utgår från Sverige på grund av förutvarande tjänst och den tidigare verksamheten huvudsakligen utövats här;

8. ersättning enligt lagen (1954:243) om yrkesskedeförsäkring eller lagen (1976:380) om arbetsskedeförsäkring och lagen (1989:225) om ersättning till

smittbärare samt enligt annan lag eller författning, som utgått till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller på grund av militärtjänstgöring eller i fall som avses i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd eller lagen (1977:267) om krigsskadeersättning till sjömän;

9. dagpenning från arbetslöshetskassa enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring;

10. korttidsstudiestöd enligt studiestödslagen (1973:349);

11. annan härifrån uppburen, genom verksamhet här i riket förvärvat inkomst av tjänst;

12. återfört avdrag för egenavgifter enligt *lagen (1981:691) om socialavgifter*, egenavgifter som satts ned genom ändrad debitering, i den mån avdrag har medgetts för avgifterna samt avgifter som avses i 62 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) och som satts ned genom ändrad debitering i den mån avdrag har medgetts för avgifterna och dessa inte hänför sig till näringsverksamhet;

12. återfört avdrag för egenavgifter enligt *socialavgiftslagen (2000:000)*, egenavgifter som satts ned genom ändrad debitering, i den mån avdrag har medgetts för avgifterna samt avgifter som avses i 62 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) och som satts ned genom ändrad debitering i den mån avdrag har medgetts för avgifterna och dessa inte hänför sig till näringsverksamhet;

13. sjöinkomst som avses i 64 kap. 3 och 4 §§ inkomstskattelagen;

14. pension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

Som inkomst enligt första stycket 1-3 anses också förskott på sådan inkomst. Som folkpension behandlas även tilläggspension i den mån den enligt lagen om pensionstillskott föranlett avräkning av pensionstillskott. Däremot räknas inte barnpension som folkpension.

Verksamhet på grund av anställning i svenskt företag anses utövad här i riket även om tjänsteinnehavaren i och för sin tjänst måste göra tillfälliga besök utomlands eller under längre tid uppehålla sig där under kringresande (t.ex. handelsresande).

Skattepliktig inkomst enligt denna lag är dock endast sådan inkomst som skulle ha beskattats hos en obegränsat skattskyldig enligt inkomstskattelagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001 och tillämpas på inkomst som uppbärs efter ikraftträdandet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001 och tillämpas på inkomst som uppbärs efter ikraftträdandet.

2. *Äldre bestämmelser i 5 § första stycket 12 gäller fortfarande i fråga om avgifter som belöper på inkomst som uppbärs före den 1 januari 2001.*

Sammanfattning.....	1
Propositionerna.....	2
Proposition 2000/01:8	2
Proposition 2000/01:7	2
Motionerna	3
Utskottet	4
Ny socialavgiftslag.....	4
Arbetsgivaravgifter för sjömän	8
Lönetillägg vid utlandsarbete.....	9
Ideella föreningars avgiftsskyldighet	10
Nedsättning av socialavgifter.....	13
Lagförslagen	15
Hemställan	15
Reservationer.....	17
1. Säsongsanställda (mom. 2)	17
2. Sänkta socialavgifter (mom. 3)	18
Särskilda yttranden	18
1. Ideella föreningars avgiftsfrihet (mom. 1)	18
2. Sänkta socialavgifter (mom. 3)	18
3. Sänkta socialavgifter (mom. 3)	19
Bilagor	
1. I proposition 2000/01:8 framlagt lagförslag	20
2. I proposition 2000/01:7 framlagt lagförslag	67
3. Av utskottet framlagt lagförslag.....	69